

TRNAVSKÁ UNIVERZITA v TRNAVE Filozofická fakulta		Registr. zn:
Došlo:	- 5. 03. 2014	
Ev. č.:	VR-2428-2014	
Prílohy:		Vybavuje: VaV

Oponentský posudok

k inauguračnému konaniu Doc. Mgr. et Mgr. Andreja Démutha, PhD.

Súbor predložených prác a materiálov k inauguračnému konaniu Doc. Mgr. et Mgr. Andreja Démutha, PhD. je rozsiahly a úctyhodný. Predstavuje vlastne nielen prehľad, ale aj súhrn a výsledok doterajšieho úsilia, charakteristického mimoriadne cieľavedomým zameraním a spojením s bezprostrednou situáciou a postupnými premenami myšlienkových nasmerovaní v našej spoločnosti, ktoré ho na profesionálnej ceste filozofa, vedca a vysokoškolského učiteľa sprevádzajú.

Doc. Démutha som poznal už ako poslucháča. Charakterizoval ho vždy nevšedný záujem o odbor, najmä úsilie o hlbší prienik do pertraktovanej problematiky. Preto ma veľmi neprekvapilo, keď takmer paralelne, teda popri štúdiu filozofie, absolvoval aj štúdium ďalšej disciplíny - psychológie. Vedel som, že prepojenie týchto disciplín dokáže vo svojej pôsobnosti využiť mimoriadne bohatým spôsobom, teda že ide i v tomto ohľade o premyslený zámer, ktorého motív neleží mimo objektívnych záujmov vedeckého bádania našej disciplíny.

Nemožno pochybovať o tom, že toto nasmerovanie charakterizuje celú jeho vedeckú a publikačnú činnosť. Ide o celý rad problémov, ktoré sa viažu k epistemológii či gnozeológii a ktoré artikuluje nielen zo všeobecného filozofického hľadiska, no usiluje sa ho priblížiť až k bytostnej polohe ľudského individua v jeho početných životných situáciách. Tento záujem je sprevádzaný bohatými znalosťami dejín myslenia a inšpiratívnych osobností či smerov, ktoré akoby prirodzene priraduje k novým a aktuálnym témam. Približuje ich však aj k témam, ktoré stoja v bezprostrednej blízkosti, ako možno sledovať i na postupnom vývoji jeho zamerania v monografických prácach. Tie sa odvíjajú od problematiky teórie poznania, ale v bohatej miere – napríklad v problematike percepcie alebo v „otázke farieb“, ak to tak môžem skrátene alebo obrazne na tomto mieste vyjadriť, nadväzujú a prenikajú i do súvisiacich disciplín, napríklad do oblasti estetického poznania. Tento záujem u Doc. Démutha nie je okrajový. Pamätám si napríklad na jeho vášnivý záujem o Shakespearove dielo, ktorý vonkoncom nepochopil ako intímnu záležitosť literárnej vedy, teatrologie alebo estetiky, ale aj ako bezprostrednú filozofickú výzvu, adresovanú širšiemu okruhu záujemcov a študentov. Teda presne v tej podobe ako nám ju naznačilo estetické myslenie už v minulom storočí. Pôvodný koncept „nachádzania“ filozofických myšlienok v umeleckých dielach, prípadne poňatie umeleckého diela ako nejakej ilustrácie či pretlmočenia filozofických záujmov pochopili už osvietenenci ako neudržateľný. Postupne, najmä v priebehu 20. storočia sa tento problém varioval do širokého diapazónu problémov filozofie samotného konkrétneho umeleckého diela, prípadne, ak nešlo o dielo literárne, do filozofie

samotného umelca. Ak môžeme spomenúť na filozofické smery, ktoré priamo vplývali na vývoj, na témy i okruh záujmov umenia (napríklad psychoanalýzu alebo existencializmus), potom i neskôr dal vývoj umenia a kritického myslenia tomuto nasmerovaniu fakticky za pravdu. Filozofický či estetický koncept autora sa v mnohých umeleckých smeroch a u mnohých autorov v súčasnosti stáva (a teda i poníma) ako integrálna súčasť diela samotného. Môže mať napríklad podobu umeleckého manifestu a podobne. Bez toho by moderné umenie nebolo pochopiteľné. Ak sa teda v prácach Doc. Démutha stretávame s filozofickou inšpiráciou reprezentovanou napríklad osobnosťami Kierkegaarda alebo Heideggera, nemožno tento záujem pochopiť ako okrajový. No o svedomitom úsilí autora svedčia i bohaté návraty do prostredia filozofie nemeckého idealizmu, najmä Immanuela Kanta, fenomenológie, ale napríklad i britského empirizmu a i. Svedčia o tom i návraty k Mikulášovi Kusánskemu, Giordanovi Brunovi či celému radu iných mysliteľov. Chcem tým zdôrazniť Démuthove cesty k samotným konkrétnym prameňom, ktoré najviac svedčia o vytrvalom a sústredenom záujme mladého dynamického vedca, pričom poukaz na cesty nemyslím až tak metaforicky, ako by sa mohlo zdať. Mám tým teda na mysli nielen pozoruhodný rad vedeckých pobytov v zahraničných inštitúciách, ale i početných konferenčných vystúpení doma i v zahraničí, čo súčasne svedčí aj o schopnosti komunikácie a cieľavedomosti v tejto oblasti, predovšetkým v cudzom jazykovom prostredí.

Výsledky či problémy svojich aktivít si Doc. Démuth nikdy nenechával iba pre seba, ale, aspoň podľa mojej osobnej skúsenosti, bezprostredne k nim neúnavne vedie aj svojich študentov a kolegov. Prispieva teda k životu školy aj týmito aktivitami. Prizývaním vedcov, organizáciou adekvátnych podujatí aj s hosťami z iných škôl či inštitúcií, popri vlastnej rozsiahlej prednáškovej činnosti, prispieva k tomu, aby sa aj mladí ľudia čo najskôr oboznámili s problematikou v čo najširšom svetle, aby sa sami prirodzene začleňovali do tohto prostredia.

Predložené práce sú vypracované na vysokej vedeckej úrovni, no priam sa žiada k tomu dodať, že striktne logický sled myšlienok autora prác v ničom nenaruša ich takpovediac formálne či literárne kvality. Mám tým na mysli, že sú, popri inom, najčastejšie písané aj mimoriadne pútavou formou a na skvelej štylistickej úrovni. Nespomínam tento aspekt náhodou, chcem veriť tomu, že cieľom je aj širšie uplatnenie v pedagogickej praxi. Možno preto vysloviť predpoklad, že si na dlhšiu dobu zachovajú svoju pôsobnosť v kultúrnom prostredí a v povedomí filozofickej a kultúrnej obce.

Nehovoril som na tomto mieste o konkrétnych číslach, ani o konkrétnych prácach Doc. Démutha. Príslušné tabuľky a zoznamy máme všetci pre sebou a môžeme sa, myslím si, na ne pozrieť bez rozpakov. V najdôležitejších ukazovateľoch ako sú monografie, vedecké štúdie, citáty a ohlasy atď., predložené materiály všetky požiadavky kladené na inauguračné pokračovanie spĺňajú.

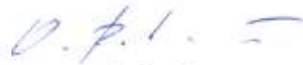
Predložený súbor prác predstavuje po všetkých stránkach seriózny vedecký dokument, ktorý popri rozsiahlom materiálnom vybavení našou i zahraničnou odbornou literatúrou, konfrontovanou s hlbokou kritickou skúsenosťou s konkrétnymi problémami, prináša celý rad nových postrehov a riešení v oblasti a témach, na ktoré je aj širšia verejnosť v súčasnosti zvlášť citlivá. V oblasti filozofie i dejín filozofie možno v tomto kontexte súbor predložených prác jednoznačne hodnotiť ako originálny a prínosný

Doc. Andreja Démutha poznám nielen z jeho publikácií. Poznám ho teda teda ako vášnivého a erudovaného vedca, ktorý svojmu povolaniu, vedeckej i pedagogickej činnosti, zasvätil život. Osobnostne ho nesporne charakterizuje úsilie o pochopenie a explikáciu tých najnáročnejších a najzložitejších otázok jeho predmetných výskumov. Rovnako predpokladám, že v oblasti filozofie ešte nepovedal svoje posledné slovo.

Hodnotíme na tomto mieste najmä jeho doterajšie dielo. Patrí sa tu teda povedať aj to, čo si toto dielo zasluhuje: je už dnes hodné pozornosti a primeraného rešpektu.

Vzhľadom k vyššie uvedenému môžem predložené práce, výkony a materiály Doc. Mgr. et Mgr. Andreja Démutha, PhD. iba odporúčať na inauguračné pokračovanie a, ak mi prislúcha táto česť, zároveň odporúčať príslušnej komisii a Vedeckej rade Trnavskej univerzity v Trnave, aby bol Doc. Mgr. et Mgr. Andrejovi Démuthovi, PhD. v odbore 2.1.2. systematická filozofia udelený vedecko-pedagogický titul „profesor“.

V Bratislave 3.3. 2014

Prof. PhDr. Oliver Bakoš, CSc.